

PAMin lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle Työkanava Oy -nimistä osakeyhtiötä koskevan lainsäädännön kumoamisesta

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry kiittää mahdollisuudesta antaa näkemyksensä hallituksen esityksestä eduskunnalle Työkanava Oy -nimistä osakeyhtiötä koskevan lainsäädännön kumoamisesta.

PAM pitää tärkeänä hallituksen tavoitetta työllisyysasteen nostamisessa. Tiedämme, että osatyökykyisillä, nuorilla ja maahanmuuttajilla on vaikeuksia työllistyä vapailla työmarkkinoilla. Useat hallitukset ovat pitkään pohtineet keinoja edistää näiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien kansalaisten työllistymistä. Edellinen hallitus päätti perustaa Työkanava Oy:n Ruotsissa jo 40 vuotta tuloksellisesti toimineen Samhallin innoittamana. Ruotsissa tämä yritys on onnistunut auttamaan monia osatyökykyisiä henkilöitä pääsemään työmarkkinoille, parantamaan heidän elämänlaatuaan ja lisäämään heidän taloudellista itsenäisyyttään. Lisäksi Samhallin toiminta on saanut kansainvälistä tunnustusta sen sosiaalisesta vastuusta ja työllistämistoimista.

Hallitus perustelee esityksessään päätöstään lopettaa Työkanavan Oy:n toiminta sillä, ettei se ole saavuttanut sille asetettua työllistämistavoitetta ja sillä, että tuota tavoitetta on jouduttu alentamaan useaan otteeseen. Lisäksi hallitus on todennut, että yhtiön toiminnan arvioidaan vaativan vuosittain merkittäviä valtionavustuksia, ja että yhtiön kustannusvaikuttavuus on arvioitu heikoksi verrattuna muihin työllistämistoimiin, kuten palkkatukeen. On kuitenkin huomioitava, että hallituksen ei tulisi verrata nykyistä palkkatukea aikaisemman palkkatuen tuloksiin, sillä palkkatuen ehtoja on hiljattain heikennetty.

PAM muistuttaa, että Työkanava Oy perustettiin vasta vuonna 2022, eikä yhtiö ole vielä ehtinyt kunnolla aloittaa toimintaansa. Työkanavan lakkauttaminen olisi askel taaksepäin osatyökykyisten, nuorten ja maahanmuuttajien työllistämisen ja heidän oikeuksiensa turvaamisessa. On erityisen tärkeää antaa yhtiölle mahdollisuus jatkaa toimintaansa ja kehittää toimintamallejaan, jotta se pystyy saavuttamaan asetetut tavoitteet. Näin voidaan luoda kestävämmät ja oikeudenmukaisemmat työmarkkinat kaikille.

Hallitus on esityksessään todennut, että palkkatuki, työolosuhteiden järjestelytuki, työvoimapalveluiden koulutukset ja työhönvalmennukset sekä yhteistyö järjestöjen kanssa riittävät osatyökykyisten, nuorten ja maahanmuuttajien työllistämisen tukemiseen ilman erillistä erityistehtäväyhtiötä.

PAM toteaa, että nämä toimet eivät ole olleet riittäviä työllistämään heikossa työmarkkina-
asemassa olevia. Näiden henkilöiden työllistyminen on edelleen merkittävä haaste Suomessa, mikä
olikin syynä Työkanavan perustamiseen. Monet heistä kohtaavat työmarkkinoilla erilaisia esteitä,
kuten syrjintää ja riittämättömiä työllistymismahdollisuuksia, minkä vahvistavat useat tutkimukset.
Esimerkiksi SAK:n haastattelututkimuksen mukaan työttömien työllistymisen suurimpina esteinä
ovat huono terveydentila ja ikä. Staffpointin viime marraskuussa julkaiseman tutkimuksen mukaan
63 prosenttia yli 55-vuotiaista oli kohdannut ikäsyrjintää työnhaussa. Valtiontalouden
tarkastusviraston viime vuoden tarkastuskertomuksen mukaan työttömien suurimmat
työllistymisen esteet liittyvät ikään, koulutustasoon, terveyteen, resurssipulaan
työvoimapalveluissa, työnhakuvelvollisuuden monimutkaisuuteen sekä sosiaali- ja
terveyspalveluiden riittämättömyyteen. Tilastokeskuksen Tieto & trendit -tutkimusartikkelin (2023)
mukaan yksi merkittävä maahanmuuttajien työllistymisen este on työelämässä esiintyvä syrjintä.
Näiden haasteiden ratkaiseminen vaatii laajempia ja kohdennetumpia toimia sekä parempaa
resurssien kohdentamista niille, jotka tarvitsevat eniten tukea.

Hallitus on myös nostanut esityksessään järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön riittäväksi tueksi.
PAM haluaa kuitenkin muistuttaa, että järjestöjen avustuksia ollaan leikkaamassa merkittävästi.
Järjestöillä on ollut tärkeä rooli haavoittuvassa asemassa olevien kansalaisten aseman
parantamisessa. Leikkaamalla järjestöjen avustuksia ja tukia vaarannetaan niiden
toimintaedellytykset ja palvelutarjonta. Järjestöjen ei myöskään voida odottaa toimivan
vapaaehtoistyöllä, sillä vapaaehtoistyötähän ei lasketa työksi eikä hyväksyttäväksi aktiivisuudeksi
työttömyysturvaa varten.

PAM katsoo, että Työkanava Oy voisi merkittävästi tukea heikossa työmarkkina-
asemassa olevien työllistymistä rakentamalla siltoja yksityisen sektorin toimijoiden kanssa ja tarjoamalla
henkilökohtaista ohjausta ja tukitoimia, jos sille annettaisiin riittävästi aikaa saavuttaa täysi
potentiaalinsa.

PAM korostaa, että tarvitaan uusia toimia ja malleja, joilla edistetään osatyökykyisten ja heikossa
työmarkkina-
asemassa olevien työllistymistä. Yksi tehokas keino olisi yrityksille asetettava
työllistämiselvoite. Suomessa yrityksillä tulisi olla työllistämiselvoite, joka määrittää
esimerkiksi yrityksen koon perusteella. Velvoitteen laiminlyömisestä tulisi seurata sanktiomaksut.
Työllistäminen tulisi nähdä osana yritysten yhteiskuntavastuuta, mikä edistäisi työllisyyttä ja
yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta ja vakautta.

PAM pyytää hallitusta arvioimaan paremmin valtiovallan toimien riittävyyttä tukea ja edistää heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllisyyttä. On selvää, että uusia ratkaisuja tarvitaan. Jokaisella ratkaisulla on oma hintalappunsa. Hallituksen on päätettävä, maksetaanko ihmisten huonovointisuudesta sosiaali- ja terveysmenojen kautta vai maksetaanko toimista, joilla saadaan heidät töihin.

Helsingissä, 6. kesäkuuta 2024

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:
Egezona Kllokoqi-Bublaku
sosiaalipoliittinen asiantuntija
puh. 0404133759
egezona.kllokoqi@pam.fi